

กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาชุมชนศิริสุข

แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร*

Community-based waste management process: A case study of Sirisuk Community

Don Mueang District Bangkok

เจษฎา สงวนจิตต์**

Jetsada Sangounjitt

6614830054@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอย ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขตลอดจนข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาชุมชนศิริสุข แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยเป็นการเก็บข้อมูลการวิจัยเอกสารและการวิจัยสนามโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า สำนักงานเขตดอนเมืองได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ จัดเจ้าหน้าที่อบรมให้ความรู้ในการคัดแยกขยะ ชุมชนศิริสุขเข้าร่วมคัดแยกขยะ “โครงการไม่เทรวม” ตามนโยบายของท่านผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร ผลจากการคัดแยกขยะช่วยลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการกำจัดขยะ ทศนิยมภาพสะอาดสวยงาม มีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น ปัญหาและอุปสรรคที่พบ มีดังนี้ 1) ประชาชนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหามลพิษ 2) ประชาชนทิ้งขยะในที่ห้ามทิ้งหรือทิ้งไม่ถูกที่ 3) ไม่มีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะครัวเรือนก่อนทิ้ง และ 4) รถยนต์จอดขวางจุดทิ้งขยะมูลฝอย แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค มีดังนี้ 1) การสร้างแรงจูงใจในกระบวนการคัดแยกขยะ 2) จัดเจ้าหน้าที่คอยตรวจสอบหรือการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการเฝ้าระวังในการลักลอบทิ้งขยะและมีการจับปรับอย่างจริงจัง 3) ปลุกจิตสำนึกให้กับเยาวชนตระหนักถึงปัญหามลพิษ และ 4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนทราบทุกวันที่มีรถยนต์เข้าเก็บขยะมูลฝอย สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้ 1) การรณรงค์และสร้างความรู้เกี่ยวกับการแยกขยะ 2) ให้ประชาชนในชุมชนใช้หลัก 3R 3) การใช้เทคโนโลยีในการติดตามและจัดการขยะ และ 4) การสร้างชุมชนต้นแบบเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตดอนเมือง 5) การตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: กระบวนการมีส่วนร่วม; ขยะมูลฝอย; ชุมชนศิริสุข

Keywords: Participation Process; based Waste; Sirisuk Community

บทนำ

รายงานการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตขยะ และการรีไซเคิลขยะที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลกของ Waste Generation and Recycling Indices 2019 ที่จัดทำโดย Verisk Maplecroft Environment Dataset พบว่า เนื่องจากในแต่ละปี

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาชุมชนศิริสุข

แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

**นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มีขยะมูลฝอยชุมชน (Municipal Solid Waste) เกิดขึ้นปีละมาก แต่มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ที่จะถูกนำไปเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล สถานการณ์ขยะโลกกำลังน่าเป็นห่วง การจัดอันดับประเทศที่ผลิตขยะมากที่สุดจะพบว่าสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ผลิตขยะมูลฝอยชุมชนสูง ทวีปอเมริกาเหนือผลิตขยะมากที่สุด ตามมาด้วยยุโรป แคริบเบียน และโอเชียเนีย (ณรงค์กร มโนจันทร์เพ็ญ, 2562)

กรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่ออีกอย่างว่า กรุงเทพ (อังกฤษ: Bangkok) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษของประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งหมด 1,568.737 ตารางกิโลเมตร (วิกิพีเดีย, 2568) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,471,588 คน (ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2566, อ้างถึงใน สำนักบริหารงานยุทธศาสตร์ กรุงเทพฯ) โดยมีประชาชนแฝงที่เข้ามาอยู่อาศัยหรือทำงานด้วย ประมาณ 10.5 ล้านคน (สยามรัฐ, 2566) กรุงเทพมหานครในการเป็นศูนย์กลางของประเทศไทย ด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี มีการใช้ทรัพยากรมากขึ้นตามการขยายตัวของเมือง ส่งผลให้เกิดปัญหาขยะส่งผลเสียต่อสุขภาพของประชาชน และเพิ่มภาระด้านงบประมาณในการแก้ไขปัญหาขยะของภาครัฐ ซึ่งต้องดำเนินการแก้ไขและวางแผนป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในระยะยาว เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2565 นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร ได้ประกาศวิสัยทัศน์ “กรุงเทพฯ เมืองน่าอยู่สำหรับทุกคน” มีนโยบายพัฒนาและแก้ไขปัญหากรุงเทพมหานคร ภายใต้แนวคิดกรุงเทพฯ 9 ดี 9 ด้าน ได้แก่ ปลอดภัยดี สุขภาพดี สร้างสรรค์ดี สิ่งแวดล้อมดี บริหารจัดการดี เรียนดี โครงสร้างดี เศรษฐกิจดี และเดินทางดี รวม 215 นโยบาย โดยมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาขยะของกรุงเทพมหานครอยู่ในหมวดสิ่งแวดล้อมดีและโครงสร้างดี ประกอบด้วย 8 นโยบาย ได้แก่ 1) เตรียมโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมรองรับพื้นที่การคาบหแร่แฝงลอย 2) สร้างต้นแบบการแยกขยะต่อยอดให้การแยกขยะระดับเขตสมบูรณ์ครบวงจร 3) สภาพแวดล้อมเมืองดี จุดทิ้งขยะถูกสุขอนามัย ไม่มีขยะตกค้าง 4) มุ่งเน้นแยกขยะต้นทางและขยะเปียกจากองค์กรแบบมุงเบ้า 5) รถขยะไซส์เล็ก เข้าใจเมืองเข้าถึงบ้าน 6) ส่งขยะคืนระบบ 7) เพิ่มสวัสดิการพนักงานเก็บขยะ และ 8) กวดขันจับ/ปรับการทิ้งขยะลงแหล่งน้ำอย่างจริงจัง (อ้างถึงใน วรรณชนก สังข์ชัย, 2565, หน้า 5-6) สำนักงานเขตดอนเมือง มีพื้นที่ทั้งหมด 36.803 ตารางกิโลเมตร โดยแยกพื้นที่เขตการปกครองออก 3 แขวง ได้แก่ แขวงดอนเมือง แขวงสีกัน และ แขวงสนามบิน ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอเมืองปทุมธานีและอำเภอลำลูกกา (จังหวัดปทุมธานี) ทิศตะวันออกติดต่อกับเขตสายไหมและเขตบางเขน ทิศใต้ติดกับเขตบางเขนและเขตหลักสี่ ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอลำลูกกา (จังหวัดนนทบุรี) มีประชากรกว่า 165,939 คน ตามหลักการ การผลิตขยะของคน 1 คน จะผลิตขยะ 1 กิโลกรัมต่อวัน จึงมีขยะอยู่ประมาณ 165,939 ตันต่อวัน จากปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ประกอบกับที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีนโยบาย 9 ดี 9 ด้าน ในการพัฒนาและแก้ไขให้เป็นกรุงเทพมหานคร อยู่ในนโยบายสิ่งแวดล้อมดี: ตรวจสอบและกำจัดมลพิษจากต้นตอ สร้างต้นแบบการแยกขยะ ต่อยอดให้การแยกขยะระดับเขตสมบูรณ์ครบวงจร ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตดอนเมือง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สังกัดกรุงเทพมหานคร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการขยะมูลฝอย และศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนศิริสุข แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำข้อมูลไปวางแผนดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดอนเมืองและชุมชนศิริสุข แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ให้เป็นชุมชนสะอาดและน่าอยู่อาศัยอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้วิธีการในการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดุษฎีนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย คู่มือปฏิบัติงาน ระเบียบ เอกสาร ทางราชการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม

2. การวิจัยสนาม (Field research) โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview)

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการวิจัยนี้ กำหนดประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. กลุ่มข้าราชการ จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการเขต จำนวน 1 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต จำนวน 1 คน นักจัดการงานรักษาความสะอาดชำนาญการพิเศษ (หัวหน้าฝ่ายฯ) จำนวน 1 คน และนักจัดการงานรักษา ความสะอาดปฏิบัติการ จำนวน 1 คน

1. กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน ประธานชุมชนศิริสุข จำนวน 1 คน กรรมการชุมชนศิริสุข จำนวน 1 คน และประชาชนในชุมชน จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) ลักษณะของการ สัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบ เดียวกัน (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2567, หน้า 51) และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ผู้วิจัยได้ กำหนดนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึก การบันทึกเสียง จะขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ ในการบันทึกเสียงการ สัมภาษณ์ทุกครั้ง

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนศิริสุข แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

จากการศึกษากระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาชุมชนศิริสุข แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ 4. การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

กรุงเทพมหานครมีนโยบายส่งเสริมการลดและคัดแยกขยะที่ต้นทาง โดยสำนักงานเขตฯ ได้ดำเนินการส่งเสริมให้มีการลดและคัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิดมาใช้ประโยชน์ โดยแบ่งตามประเภท แหล่งกำเนิด เมืองคัล/ชุมชน/สถานประกอบการเข้าร่วม โครงการ 6 ประเภท ได้แก่ ชุมชน สถานศึกษา อาคาร ตลาด วัดและศาสนสถาน ซึ่งสำนักงานเขตได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจ กับการคัดแยกขยะให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงาน เขตดอนเมือง ร่วมกับบริษัท เวสท์บาย เดลิเวอรี่ จำกัด (วงษ์พาณิชย์) ชุมชนศิริสุขเป็นชุมชนหนึ่งที่ทำให้

ความสนใจและร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะ 4 ประเภท ชุมชนศิริสุขมีจำนวน 871 หลังคาเรือน ประชากร 2,504 คน โดยมีจำนวนหลังคาเรือนประมาณ 60 % ได้ตระหนักถึงปัญหาขยะซึ่งมีแนวโน้มจะมีปริมาณมากขึ้นจึงเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะ “โครงการไม่เทรวม” ตามนโยบายของท่านผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตฯ ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์การจัดเก็บขยะในชุมชน และจัดเจ้าหน้าที่อบรมให้ความรู้ในการคัดแยกขยะมูลฝอย คอยให้คำแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด ได้ตระหนักถึงปัญหาจึงเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะ “โครงการไม่เทรวม” ตามนโยบายของท่านผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผลจากการคัดแยกขยะที่ได้รับ เช่น ลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการกำจัดขยะ สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพสะอาด สวยงาม และสามารถลดค่าบริการจัดเก็บขยะรายเดือน สำนักงานเขตดอนเมือง และชุมชนศิริสุข ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาประเมินผลการปฏิบัติงานและหาแนวทางในการแก้ไขและนำไปปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป ภายในชุมชนมีการตั้งกลุ่มไลน์ไว้ในการติดต่อประสานงาน และแจ้งข้อมูลข่าวสาร มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเพื่อให้ประชาชนในชุมชนรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ในกรณีที่เป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีสมาร์ทโฟนหรือเล่นโซเชียล Line ไม่เป็น

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนฯ

จากการที่สำนักงานเขตดอนเมืองได้จัดเจ้าหน้าที่เข้าอบรมให้ความรู้ในการคัดแยกขยะมูลฝอย ทั้ง 4 ประเภท และคอยให้คำแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด โดยชุมชนศิริสุขได้รับการอบรมการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยการคัดแยกขยะทั้ง 4 ประเภท ซึ่งชุมชนศิริสุขได้ร่วมปฏิบัติการคัดแยกขยะทั้ง 4 ประเภท ดังนี้ 1) ขยะทั่วไป ทางชุมชนมีจุดทิ้งขยะ ณ จุดรวมในแต่ละซอย 2) ขยะรีไซเคิล ชุมชนคัดแยกกันเองในครัวเรือน ประสานบริษัทเอกชนเข้ามารับซื้อ 3) ขยะอินทรีย์ ทางชุมชนคัดแยกและนำไปทำเป็นปุ๋ยหมักโดยใช้ “ถังหมักรักษ์โลก” 4) ขยะอันตราย ทางชุมชนจัดตั้งวางถังขยะอันตรายไว้บริเวณที่ทำการชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนทราบและให้มาทิ้งร่วม ณ ที่ทำการที่สำนักงานเขตดอนเมืองกำหนดไว้

3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefit)

เห็นว่าสำนักงานเขตดอนเมืองได้ผลประโยชน์จากการคัดแยกขยะหลายประการ เช่น กรุงเทพมหานครลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการกำจัดขยะได้อย่างมาก สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพสะอาด สวยงาม ไม่มีมลพิษจากขยะตกค้าง สร้างรายได้ให้กับประชาชนที่คัดแยกขยะ สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และสามารถบริหารจัดการการเก็บขยะได้สะดวกและรวดเร็วไม่เกิดปัญหาขยะตกค้าง ในส่วนของชุมชนศิริสุขจากการคัดแยกขยะทางชุมชนศิริสุข ถือว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี หลายประการทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น สร้างรายได้ให้กับครอบครัวและประชาชนในชุมชน สามารถลดค่าบริการในการจัดเก็บขยะได้ในอนาคตข้างหน้า ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีสะอาดน่าอยู่ลดปัญหาโรคและแมลงพาหะ

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในส่วนสำนักงานเขตดอนเมืองได้มีการตั้งเป้าหมายในการรณรงค์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการคัดแยกขยะมูลฝอยและเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาประเมินผลการปฏิบัติงานและหาแนวทางในการแก้ไขต่อไป และสำหรับชุมชนศิริสุขมีการตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินการจัดการในการคัดแยกขยะ โดยได้จัดเก็บข้อมูลในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่

เริ่มต้นเข้าร่วมโครงการ อย่างเช่น จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ ปริมาณขยะรีไซเคิล น้ำหนักเศษอาหาร เมื่อดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวแล้ว ในชุมชนจะมีการประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน รวมถึงรับฟังข้อคิดเห็นจากกลุ่มสมาชิกเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น พร้อมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขต่อไป

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ปัญหาและอุปสรรค ขยะมูลฝอยของชุมชนศิริสุข ในปัจจุบันและในอนาคตส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดเก็บขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันพบปัญหาขยะมูลฝอยน้อยมาก เพราะชุมชนร่วมมือในการคัดแยกขยะเป็นอย่างดี ยังมีประชาชนบางส่วนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอย ไม่มีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนทิ้งลงถัง ซึ่งเป็นนการยากต่อการจัดการ ขยะ และปัญหาเกิดจากประชาชนทิ้งขยะในที่ห้ามทิ้ง ควรมีป้ายบอกห้ามทิ้งขยะบริเวณนี้โดยเด็ดขาด รวมทั้งจุดที่ตั้งของถังขยะไม่ควรเป็นที่จอดรถทุกชนิดเพื่อความสะดวกในการเก็บขนขยะ ซึ่งชุมชนควรเขามามีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ เฝ้าระวัง และติดตาม ประเมินผลการกำหนดจุดวางถังขยะให้สะดวก ปลอดภัยและไกลจากบ้านพักอาศัยพอสมควร

อนาคตปัญหาขยะในชุมชนคาดการณ์ว่าจะลดลงเพราะกรุงเทพมหานครมีโครงการ “บ้านนี้ไม่เทรวม: ลดขยะลดค่าธรรมเนียม” ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนแยกขยะที่ต้นทาง และมีผลต่อการลดค่าธรรมเนียมการจัดการขยะในเมืองกรุงเทพฯ

2.2 วิธีการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนศิริสุข ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดเก็บขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ถึงแม้ในปัจจุบันจะพบว่าปัญหาขยะมูลฝอยจะมีจำนวนน้อยมาก โดยเกิดจากการที่ชุมชนร่วมมือในการคัดแยกขยะเป็นอย่างดี แต่ยังมีประชาชนบางส่วนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ขยะมูลฝอย ไม่มีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนทิ้งลงถัง ซึ่งเป็นนการยากต่อการจัดการขยะ และปัญหาเกิดจากประชาชนทิ้งขยะในที่ห้ามทิ้ง หรือทิ้งไม่ถูกที่ ควรมีป้ายบอกห้ามทิ้งขยะบริเวณนี้โดยเด็ดขาด รวมทั้งจุดที่ตั้งของถังขยะไม่ควรรถทุกชนิดเพื่อความสะดวกในการเก็บขนขยะ ซึ่งชุมชนควรเขามามีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ เฝ้าระวัง และติดตาม ประเมินผลการกำหนดจุดวางถังขยะให้สะดวก ปลอดภัย และไกลจากบ้านพักอาศัยพอสมควร และอนาคตปัญหาขยะในชุมชนคาดการณ์ว่าจะลดลงเพราะกรุงเทพมหานครมีโครงการ “บ้านนี้ไม่เทรวม: ลดขยะลดค่าธรรมเนียม” ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนแยกขยะที่ต้นทาง และมีผลต่อการลดค่าธรรมเนียมการจัดการขยะในเมืองกรุงเทพฯ

วัตถุประสงค์ที่ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานครในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า

3.1 กิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนศิริสุข กรุงเทพมหานครส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยผ่านรูปแบบกิจกรรมมีดังนี้ 1) จัดระบบรองรับขยะแยกประเภท ในรถเก็บขนมูลฝอยแบบอัด ขนาด 2 ตัน และแบบอัด ขนาด 5 ตัน ทุกคัน โดยตั้งถังขยะเศษอาหาร (ถังสีเขียว) ถังขยะรีไซเคิล (ถังสีเหลือง) และถังขยะอันตราย (ถังสีส้ม) ในช่องใส่ขยะแยกประเภทด้านหลังคนขับ พร้อมประชาสัมพันธ์แนะนำวิธีการคัดแยกขยะและวิธีการทิ้งขยะแยกประเภทให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง 2) จัดให้

มีรณเฉพาะสำหรับจัดเก็บขยะเศษอาหารและขยะรีไซเคิลจากประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ “ไม่เทรวม” อย่างน้อยสำนักงานเขตละ 1 คัน โดยให้นารณมาติดสติ๊กเกอร์ “ไม่เทรวม” ที่สำนักสิ่งแวดล้อม 3) จัดให้มีจุดรวบรวมขยะเศษอาหารเพื่อนำไปทำปุ๋ยหรือส่งต่อไปให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ รวมถึงจัดให้มีจุดพักขยะอันตรายแยกประเภทเพื่อส่งกำจัดอย่างถูกวิธี และจุดพักขยะรีไซเคิลขายนำเข้าไปเป็นกองทุนสวัสดิการพนักงาน 4) จัดทำบัญชีรายชื่อ สถานที่ติดต่อ ประชาชนและสถานประกอบการที่ร่วมโครงการไม่เทรวม และร่วมโครงการคัดแยกขยะ BKK Zero Waste และนำเข้าระบบรายงานตามที่สำนักสิ่งแวดล้อมกำหนด 5) ในอนาคตหากมีชุมชนเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะมากมากขึ้นอาจจะต้องเพิ่มอุปกรณ์และบุคลากรที่คุณภาพเพิ่มขึ้นด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนศิริสุข ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า แนวทางที่สามารถพิจารณาได้ ได้แก่

1. การรณรงค์และสร้างความรู้เกี่ยวกับการแยกขยะ การจัดโครงการอบรมและรณรงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในเขตดอนเมืองมีความรู้เกี่ยวกับการแยกขยะที่ถูกวิธี เช่น การแยกขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป และขยะอันตราย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง

2. ให้ประชาชนในชุมชนใช้หลัก 3R ไม่ว่าจะเป็นการ Reduce ลดการใช้ทรัพยากรที่จะก่อให้เกิดขยะโดยไม่จำเป็น, การ Reuse ใช้ทรัพยากรซ้ำเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด, การ Recycle นำทรัพยากรที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่อีกครั้งโดยผ่านการแปรรูปจนเป็นทรัพยากรใหม่

3. การใช้เทคโนโลยีในการติดตามและจัดการขยะ การนำเทคโนโลยี เช่น ระบบ GPS หรือ แอปพลิเคชันสำหรับการติดตามขยะและการแจ้งเตือนเวลาการเก็บขยะ เพื่อให้การเก็บขยะมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถตรวจสอบได้

4. สนับสนุนให้ชุมชนและภาคธุรกิจในเขตดอนเมืองมีการนำขยะไปแปรรูปใหม่ให้เป็นผลิตภัณฑ์ เช่น การนำขวดพลาสติกมาแปรรูปเป็นสินค้าใหม่ การใช้ขยะอินทรีย์ในการทำปุ๋ยหมัก การนำน้ำมันพืชที่ใช้แล้วมาทำสบู่

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาชุมชนศิริสุข แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ (M. Cohen and N.T. Uphoff, 1981, P. 20) ประกอบด้วย 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefit) และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์สามารถนำมาอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1. วิธีการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนศิริสุข แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

1.1 กระบวนการมีส่วนร่วม

1) วิธีการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนศิริสุขอย่างไร

สำหรับสำนักงานเขตดอนเมือง เป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย การรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามระเบียบกรุงเทพมหานคร เน้นการมีส่วนร่วมในชุมชน จัดอบรม ให้ความรู้แก่

สมาชิกในชุมชน ดูแลประเมินสถานการณ์ขยะ ศึกษาปริมาณ ประเภท และวิธีจัดการขยะในชุมชนสร้างความตระหนักรู้ จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนงานจัดการขยะในชุมชน จัดกิจกรรมเวทีชาวบ้าน ระดมความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น ภาคเอกชน และองค์กรต่าง ๆ สร้างแรงจูงใจ ในการคัดแยกขยะ ที่ต้นทางมากขึ้น การจัดการขยะที่ต้นทางจะช่วยลดภาระงบประมาณ สร้างรายได้ให้ประชาชนลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการกำจัดขยะ พื้นที่เขตดอนเมือง 36.803 ตารางกิโลเมตร ประชากร 165,939 คน มีพนักงานปฏิบัติงานรักษาความสะอาด จำนวน 323 คน รถเก็บขยะมูลฝอย 34 คัน รถบรรทุกเทท้าย 2 คัน และเรือจัดเก็บมูลฝอย จำนวน 5 ลำ ให้บริการจัดเก็บมูลฝอย 2 รอบต่อวัน คือรอบเวลา 16.00-24.00 น. และรอบเวลา 24.00-08.00 น. การให้บริการเก็บขยะมูลฝอยในชุมชนศิริสุข มีพื้นที่ทั้งหมด 117 ไร่ 53 ตารางวา สำนักงานเขตดอนเมือง ดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยในถนนสายหลักทุกวัน และจัดเก็บในซอยย่อยสัปดาห์ละ 2 วัน คือวันจันทร์และวันพฤหัสบดี เก็บช่วงเวลา 24.00-08.00 น. ชุมชนศิริสุข ได้ดำเนินการจัดการการคัดแยกขยะทั้ง 4 ประเภท เพื่อให้สำนักงานเขตดอนเมือง สามารถดำเนินการจัดเก็บสะดวกมากขึ้น เช่น ขยะทั่วไป ทางชุมชนมีจุดทิ้งขยะ ณ จุดรวมในแต่ละซอย ขยะรีไซเคิล ทางชุมชนคัดแยกกันเองในครัวเรือน และนำออกมาจำหน่ายสัปดาห์ละ 1 วัน (ในวันอาทิตย์) ขยะอินทรีย์ ทางชุมชนจัดถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด ตั้งวางไว้ในบริเวณด้านข้างที่ทำการชุมชน และมีการประชาสัมพันธ์ให้นำมาทิ้งใจถึงที่จัดเตรียมไว้ และนำเศษอาหารที่ได้ไปทำเป็นปุ๋ยหมักโดยใช้ “ถังหมักรักษ์โลก” ขยะอันตราย ทางชุมชนจัดตั้งวางถังขยะอันตรายไว้บริเวณที่ทำการชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนทราบและนำมาทิ้งร่วม ณ ที่ทำการชุมชน เมื่อมีปริมาณมากพอสมควรจึงแจ้งให้ทางสำนักงานเขตเข้ามาจัดเก็บต่อไป ดังผลการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า สำนักงานเขตได้ดำเนินการส่งเสริมให้มีการลดและคัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิดมาใช้ประโยชน์ โดยแบ่งตามประเภทแหล่งกำเนิด เมืองค์กร/ชุมชน/สถานประกอบการเข้าร่วม โครงการ 6 ประเภท ได้แก่ ชุมชน สถานศึกษา อาคาร ตลาด วัดและศาสนสถาน ซึ่งสำนักงานเขตได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับ การคัดแยกขยะให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ (ผู้อำนวยการเขตดอนเมือง, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). ดังผลการสัมภาษณ์คนที่ 4 กล่าวว่า ประชาชนในชุมชนศิริสุขได้รับการอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการการคัดแยกขยะทั้ง 4 ประเภท จากทางสำนักงานเขตดอนเมือง ได้ลงมือปฏิบัติ (นักจัดการงานรักษาความสะอาดปฏิบัติงาน, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). ดังผลการสัมภาษณ์คนที่ 5 กล่าวว่า ชุมชนศิริสุขได้ตระหนักถึงปัญหาขยะซึ่งมีแนวโน้มจะมีปริมาณมากขึ้นจึงเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะ “โครงการไม่เทรวม” ตามนโยบายของ ท่านผู้ว่ากรุงเทพมหานคร และจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ 4 ประเภท ให้กับประชาชนในชุมชนที่มีความสนใจและเข้าร่วมโครงการ และจัดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องภายในชุมชนมีการตั้งกลุ่มไลน์ไว้ในการติดต่อประสานงาน และแจ้งข้อมูลข่าวสาร มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเพื่อให้ประชาชนในชุมชนรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ (ประธานชุมชนศิริสุข, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 30 มกราคม 2568). รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย ทรัพย์ทวิวัฒน์ (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของศูนย์ไซเคิลขยะชุมชนพบสุข ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า มีการจัดระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเช่นเดียวกับสำนักงานเขตดอนเมือง เช่น การคัดแยกขยะที่มีมูลค่าไปขายหรือนำกลับมาใช้ใหม่ โดยไม่ทิ้งรวมกับขยะที่ไปกำจัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภนต์สันต์ ร่องทองชัย (2561) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิด

การลดระยะจากแหล่งกำเนิด คือ การประชาสัมพันธ์ของเทศบาล เนกเซนเดียวกับสำนักงานเขตดอนเมือง ที่ได้มีการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับชุมชนศิริสุข เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพล อินทรีย์ และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า วิธีการจัดการขยะของชุมชน คือ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนให้ทราบถึงการคัดแยกขยะมูลฝอยพร้อมทั้งสนับสนุนด้านอุปกรณ์ในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างเพียงพอต่อความต้องการและความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี ศรีมงคล และ พระครูพิสุทธิธรรมาภรณ์ (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลนาอ้อ จังหวัดเลย พบว่า เทศบาลตำบลนาอ้อ ได้ทำการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดการขยะมูลฝอย และสอดคล้องกับคำอธิบายของการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงหมายถึงการที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกำหนดนโยบายการพัฒนาอันเป็นกระบวนการขั้นตอนของการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตนเอง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำงานหรือพัฒนานั้น นับเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาชนบท โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (อ้างถึงใน วิวัฒน์ สังข์แย้ม, 2564, หน้า 11)

2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนฯ สำหรับกรุงเทพมหานคร มีนโยบายส่งเสริมการลดและคัดแยกขยะที่ต้นทาง โดยสำนักงานเขตได้ดำเนินการส่งเสริมให้มีการลดและ คัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิดมาใช้ประโยชน์ โดยแบ่งตามประเภทแหล่งกำเนิด มีองค์กร/ชุมชน/สถานประกอบการเข้าร่วม โครงการ 6 ประเภท ได้แก่ ชุมชน สถานศึกษา อาคาร ตลาด วัดและศาสนสถาน ซึ่งสำนักงานเขตได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับ การคัดแยกขยะให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตดอนเมือง ร่วมกับบริษัท เวสท์บาย เดลิเวอรี่ ชุมชนศิริสุขเป็นชุมชนหนึ่งที่ทำให้ความสนใจร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะ 4 ประเภท ชุมชนศิริสุขจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 871 หลังคาเรือน ประชากร 2,504 คน โดยมีจำนวนหลังคาเรือนประมาณ 60 % ได้ตระหนักถึงปัญหาขยะซึ่งมีแนวโน้มจะมีปริมาณมากขึ้นจึงเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะ “โครงการไม่เทรวม” ตามนโยบายของท่านผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ 4 ประเภท ให้กับประชาชน ในชุมชนที่มีความสนใจและเข้าร่วมโครงการ และมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด ภายในชุมชนมีการตั้งกลุ่มไลน์ไว้ในการติดต่อประสานงาน และแจ้งข้อมูลข่าวสาร มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย เพื่อให้ประชาชนในชุมชนรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ในกรณีที่เป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีสมาร์ตโฟนหรือเล่นโซเชียล Line ไม่เป็น ดังผลการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า ชุมชนศิริสุขเป็นชุมชนหนึ่งที่ทำให้ความสนใจและร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะ 4 ประเภท และมีส่วนในการตัดสินใจในการดำเนินการคัดแยกขยะในโครงการไม่เทรวม (ผู้อำนวยการเขตดอนเมือง, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). ดังผลการสัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในกระบวนการจัดการขยะ โดยมีการอบรมให้ความรู้ในการคัดแยกขยะของประชาชนในชุมชนและมีช่องทางในการสื่อสาร ในกลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ (Line) กับประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ (ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตดอนเมือง, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). ดังผลการสัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า ชุมชนศิริสุขมีจำนวน 871 หลังคาเรือน ประชากร 2,504 คน มีขยะเฉลี่ยใน

ชุมชนประมาณ 2,500 ก.ก. ต่อวัน ได้เข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะในปีงบประมาณ 2567 โดยคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้บริหารงานการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนมีการจัดอบรมและจัดประชุมให้ความรู้กับประชาชนในชุมชน เรื่องการคัดแยกขยะแบบเป็นรูปธรรม ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการรับรู้และตัดสินใจในกระบวนการ (นักจัดการงานรักษาความสะอาดชำนาญการพิเศษ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสรา พวงประเสริฐ และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิต เรืองขจร และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน พบว่า เทศบาลตำบลท่าเกษมมีกระบวนการจัดการขยะที่ดีมีแนวทางแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย คือ ส่งเสริมสนับสนุน สร้างจิตสำนึกและความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาแวดล้อมแก่ ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง ซึ่งแนวทางเช่นนี้สอดคล้องกับแนวทางสำนักงานเขตดอนเมืองดำเนินการกับชุมชนศิริสุขเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี เสนาฤทธิ์ (2566) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษา ชุมชนเขาตาโล 2 ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า แนวทางการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและการสร้างจิตสำนึกด้วยมาตรการต่างๆ

1.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนฯ พบว่า ได้รับความร่วมมือทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างดี จากการที่สำนักงานเขตดอนเมืองได้จัดเจ้าหน้าที่เข้าอบรมให้ความรู้ในการคัดแยกขยะมูลฝอยทั้ง 4 ประเภท และคอยให้คำแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด โดยชุมชนศิริสุขได้รับการอบรมการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยการคัดแยกขยะทั้ง 4 ประเภท ซึ่งชุมชนศิริสุขได้ร่วมปฏิบัติการคัดแยกขยะทั้ง 4 ประเภท ดังนี้ 1) ขยะทั่วไป ทางชุมชนมีจุดทิ้งขยะ ณ จุดรวมในแต่ละซอย 2) ขยะรีไซเคิล ชุมชนคัดแยกกันเองในครัวเรือน ประสานบริษัทเอกชนเข้ามารับซื้อ 3) ขยะอินทรีย์ ทางชุมชนคัดแยกและนำไปทำเป็นปุ๋ยหมักโดยใช้ “ถังหมักรักษ์โลก” 4) ขยะอันตราย ทางชุมชนจัดตั้งวางถังขยะอันตรายไว้บริเวณที่ทำการชุมชน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนทราบและให้มาทิ้งรวม ณ ที่ทำการที่สำนักงานเขตดอนเมืองกำหนดไว้ ดังผลการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า ชุมชนศิริสุขมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โครงการคัดแยกขยะที่ต้นทาง โครงการไม่เทรวม มีการบริหารจัดการในชุมชนได้เป็นอย่างดีและมีการประสานงานกับทางเขตเพื่อรับการสนับสนุนต่างๆ เช่น วิทยากรให้การอบรมให้ความรู้กับชุมชน นัดผู้ประกอบการเข้ามารับซื้อขยะถึงที่ (ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตดอนเมือง, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสรา พวงประเสริฐ และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอย ในการปฏิบัติการ โดยมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งลงถังขยะ

1.3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefit)

การมีส่วนได้รับประโยชน์ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนฯ ในด้านของสำนักงานเขตดอนเมืองได้ผลประโยชน์จากการคัดแยกขยะหลายประการ เช่น กรุงเทพมหานครลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการกำจัดขยะ สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพสะอาดสวยงาม ไม่มีมลพิษจากขยะตกค้าง สร้าง

รายได้ให้กับประชาชนที่คัดแยกขยะ สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และสามารถบริหารจัดการการเก็บขยะได้สะดวกและรวดเร็ว ในด้านของชุมชนศิริสุขจากการคัดแยกขยะพบว่าชุมชนฯ ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี หลายประการทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น สร้างรายได้ให้กับครอบครัวและประชาชนในชุมชน สามารถลดค่าบริการในการจัดเก็บขยะได้ในอนาคตข้างหน้า ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีสะอาดน่าอยู่ลดปัญหาโรคและแมลงพาหะ ดังผลการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า ชุมชนศิริสุขได้รับประโยชน์จากการคัดแยกขยะทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพสะอาด สวยงาม (ผู้อำนวยการเขตดอนเมือง, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). ดังผลการสัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า โครงการคัดแยกขยะของชุมชนศิริสุข ทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์อย่างชัดเจน เช่น สร้างรายได้ให้กับผู้ร่วมโครงการในชุมชน และสิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น (นักจัดการงานรักษาความสะอาดชำนาญการพิเศษ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). ดังผลการสัมภาษณ์คนที่ 7 กล่าวว่า ได้รับประโยชน์อย่างมาก เช่น ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถลดค่าบริการในการจัดเก็บขยะได้ในอนาคตข้างหน้า ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี กรุงเทพมหานครลดค่าใช้จ่ายในการบวณการกำจัดขยะ (ประชาชนชุมชนศิริสุข, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 30 มกราคม 2568). รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย ทรัพย์ทวีดิน (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชนของศูนย์รีไซเคิลขยะ ชุมชนพบสุข ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า การจัดการขยะนอกจากจะช่วยให้ปริมาณขยะที่จะนำไปทำลายลดปริมาณลงแล้วยังช่วยให้ชุมชนเกิดรายได้อีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสรา พ่วงประเสริฐ และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี พบว่า มีส่วนร่วมไม่ทั้งขยะมูลฝอยลงลำคลองหรือได้ทุนบ้านทำให้ลำคลองสะอาด

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนฯ ในส่วนสำนักงานเขตดอนเมืองได้มีการวางแผนและตั้งเป้าหมายในการรณรงค์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ คัดแยกขยะมูลฝอยและเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาประเมินผลการปฏิบัติงานและหาแนวทางในการแก้ไขต่อไป และในส่วนของชุมชนศิริสุข มีการวางแผนและตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินการจัดการคัดแยกขยะในแต่ละประเภท โดยได้จัดเก็บข้อมูลในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่เริ่มต้นเข้าร่วมโครงการอย่าง เช่น จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ ปริมาณขยะรีไซเคิล น้ำหนักเศษอาหาร เมื่อดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวแล้วชุมชนฯ ได้นำข้อมูลมาทำการประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน รวมถึงรับฟังข้อคิดเห็นจากกลุ่มสมาชิกเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น พร้อมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขต่อไป ดังผลการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า ทางชุมชนมีการจัดทำข้อมูลในการคัดแยกขยะแต่ละประเภท จำนวน ปริมาณ ต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทำให้ชุมชนสามารถประเมินผลงานและข้อเสนอแนะจากประชาชนในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง (นักจัดการงานรักษาความสะอาดชำนาญการพิเศษ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). ดังผลการสัมภาษณ์คนที่ 4 กล่าวว่า ชุมชนได้จัดเก็บข้อมูลในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่เริ่มต้นเข้าร่วมโครงการ อย่างเช่น จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ ปริมาณขยะรีไซเคิล น้ำหนักเศษอาหาร เพื่อนำมาประเมินผลการปฏิบัติงานและหาแนวทางในการแก้ไขต่อไป (นักจัดการงานรักษาความสะอาดปฏิบัติการ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา ใจเหมา (2566) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3 Rs หมู่ที่ 7

บ้านทับจาก ตำบลทุ่งกระบือ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ การติดตามผลการดำเนินงานและบันทึกปริมาณขยะ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

2.1 ปัจจุบันพบปัญหาขยะมูลฝอยน้อยมาก เพราะชุมชนร่วมมือในการคัดแยกขยะเป็นอย่างดี ยังมีประชาชนบางส่วนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ไม่มีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถัง ซึ่งเป็นการยากต่อการจัดการขยะ และปัญหาเกิดจากประชาชนทิ้งขยะในที่ห้ามทิ้ง หรือทิ้งไม่ถูกที่ ควรมีป้ายบอกห้ามทิ้งขยะบริเวณนี้โดยเด็ดขาด รวมทั้งจุดที่ตั้งของถังขยะไม่ควรเป็นที่จอดรถทุกชนิดเพื่อความสะดวกในการเก็บขนขยะ ซึ่งชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ เฝ้าระวัง และติดตามอนาคตปัญหาขยะในชุมชนคาดการณ์ว่าจะลดลงเพราะกรุงเทพมหานครมีโครงการ “บ้านนี้ไม่เทรวม : ลดขยะลดค่าธรรมเนียม” ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนแยกขยะที่ต้นทาง และมีผลต่อการลดค่าธรรมเนียมการจัดการขยะในเมืองกรุงเทพฯ ดังผลการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่ายังมีการลักลอบทิ้งขยะในพื้นที่รกร้างว่างเปล่า (ผู้อำนวยการเขตดอนเมือง, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญณณวัฏฐ์ วชิรหัตถพงศ์ (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของคนในชุมชนเขต ชุมชนเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนบางส่วนยังไม่มี การคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถังขยะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตรา ศรีชนะนทร์ (2566) ได้ทำการศึกษา เรื่อง รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลกุดจับ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี พบว่า มีปัญหาการทิ้งขยะไม่เป็นที่ และมักทิ้งตามสถานที่ และมีปัญหาเกี่ยวกับการไม่คัดแยกขยะ ก่อนทิ้งให้ถูกวิธี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิตรา ศรีชนะนทร์ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลกุดจับ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี พบว่า มีปัญหาการทิ้งขยะไม่ถูกที่

2.2 แนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนศิริสุข ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดเก็บขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ถึงแม้ในปัจจุบันจะพบว่าปัญหาขยะมูลฝอยจะมีจำนวนน้อยมาก โดยเกิดจากการที่ชุมชนร่วมมือในการคัดแยกขยะเป็นอย่างดี แต่ยังมีประชาชนบางส่วนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ไม่มีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถังซึ่งเป็นการยากต่อการจัดการขยะ และปัญหาเกิดจากประชาชนทิ้งขยะในที่ห้ามทิ้ง หรือทิ้งไม่ถูกที่ รวมทั้งจุดที่ตั้งของถังขยะไม่ควรเป็นที่จอดรถทุกชนิดเพื่อความสะดวกในการเก็บขนขยะ ชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระเบียบ ประเมินผลการกำหนดจุดวางถังขยะให้สามารถเข้าจัดเก็บขยะมูลฝอยได้สะดวก และอนาคตปัญหาขยะในชุมชนคาดการณ์ว่าจะลดลงเพราะกรุงเทพมหานคร มีโครงการ “บ้านนี้ไม่เทรวม : ลดขยะลดค่าธรรมเนียม” ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนแยกขยะที่ต้นทาง ดังผลการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 กล่าวว่า ในอนาคตหากมีการคัดแยกขยะที่เพิ่มมากขึ้น อาจจะต้องเพิ่มอุปกรณ์และบุคลากรในการจัดเก็บขยะมากขึ้นด้วย (ประชาชนชุมชนศิริสุข, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 30 มกราคม 2568). และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพล อินทรีย์ และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า ในส่วนของข้อเสนอแนะ ควรสนับสนุนด้านอุปกรณ์ในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสม

วัตถุประสงค์ที่ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานครในอนาคต

1. การส่งเสริมหรือสนับสนุนในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยผ่านรูปแบบกิจกรรมมีดังนี้ 1) จัดระบบรองรับขยะแยกประเภท ในรถเก็บขนมูลฝอยแบบอัด ขนาด 2 ตัน และแบบอัดขนาด 5 ตัน ทุกคัน โดยตั้งถังขยะเศษอาหาร (ถังสีเขียว) ถังขยะรีไซเคิล (ถังสีเหลือง) และถังขยะอันตราย (ถังสีส้ม) ในช่องใส่ขยะแยกประเภทด้านหลังคนขับ พร้อมประชาสัมพันธ์แนะนำวิธีการคัดแยกขยะให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง 2) จัดให้มีรถเฉพาะสำหรับจัดเก็บขยะเศษอาหารและขยะ รีไซเคิลจากประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ “ไม่เทรวม” อย่างน้อยสำนักงานเขตละ 1 คัน โดยให้นำรถมาติดสติ๊กเกอร์ “ไม่เทรวม” ที่สำนักสิ่งแวดล้อม 3) จัดให้มีจุดรวบรวมขยะเศษอาหารเพื่อนำไปทำปุ๋ยหรือส่งต่อให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ รวมถึงจัดให้มีจุดพักขยะอันตรายแยกประเภทเพื่อส่งกำจัดอย่างถูกวิธี และจุดพักขยะรีไซเคิล เพื่อขายนำรายได้เข้าเป็นกองทุนสวัสดิการพนักงาน 4) จัดทำบัญชีรายชื่อ สถานที่ติดต่อ ประชาชนและสถานประกอบการที่ร่วมโครงการไม่เทรวม และร่วมโครงการคัดแยกขยะ BKK Zero Waste และนำเข้าระบบรายงาน 5) ในอนาคตหากมีชุมชนเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะมากมากขึ้นอาจจะต้องเพิ่มอุปกรณ์และบุคลากรที่คุณภาพเพิ่มขึ้นด้วย ดังผลการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ 4 ประเภท 1. ขยะอินทรีย์ โครงการไม่เทรวม โดยชุมชนจัดตั้งจุดรวมขยะเศษอาหาร เพื่อให้ประชาชนในชุมชนนำมาทิ้งในจุดที่กำหนดโดยจะนำขยะเศษอาหารที่ได้มาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ เช่น การทำน้ำหมักจุลินทรีย์ และปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร และถึงหมักก๊าซโลก 2. ขยะรีไซเคิล ประชาชนในชุมชนดำเนินการคัดแยกขยะรีไซเคิลจากครัวเรือนและนำไปขายเอง และที่ทำการชุมชนกำหนดนัดหมายขายขยะรีไซเคิล ร่วมกับโครงการ Wasy Buy Delivery โดยบริษัทวงษ์พาณิชย์ 3. ขยะทั่วไป โครงการ “วน” ชุมชนได้กำหนดจุดทิ้งขยะพลาสติกประเภทเหนียว บริเวณที่ทำการชุมชนและแจ้งให้ฝ่ายรักษาความสะอาดเข้าดำเนินการจัดเก็บต่อไป และ 4. ขยะอันตราย ชุมชนได้กำหนดจุดทิ้งขยะอันตรายไว้บริเวณด้านข้างที่ทำการชุมชน และแจ้งให้ฝ่ายรักษาความสะอาดฯ เข้าดำเนินการเก็บตามวันและเวลาที่กำหนด (นักจัดการงานรักษาความสะอาดชำนาญการพิเศษ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568). และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนพพล อินทรีย์ และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า การเก็บรวบรวมมูลฝอยในชุมชนจะดำเนินการโดยให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อนำไปทิ้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยตามสีต่าง ๆ เพื่อนำมารวบรวมไว้จุดพักขยะแล้วจึงขนถ่ายใส่รถเก็บขยะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาชุมชนศิริสุข แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการผลการวิจัย ดังนี้

1. การจัดโครงการอบรมและรณรงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในเขตดอนเมืองมีความรู้เกี่ยวกับการแยกขยะที่ถูกวิธี เช่น การแยกขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ และขยะทั่วไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง
2. ให้ประชาชนในชุมชนใช้หลัก 3R ไม่ว่าจะเป็นการ Reduce ลดการใช้ทรัพยากรที่จะก่อให้เกิดขยะโดยไม่จำเป็น, การ Reuse ใช้ทรัพยากรซ้ำเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด, การ Recycle นำทรัพยากร ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่อีกครั้งโดยผ่านการแปรรูปจนเป็นทรัพยากรใหม่

3. การใช้เทคโนโลยีในการติดตามและจัดการขยะ การนำเทคโนโลยี เช่น ระบบ GPS หรือ แอปพลิเคชันสำหรับการติดตามขยะและการแจ้งเตือนเวลาการเก็บขยะ เพื่อให้การเก็บขยะมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถตรวจสอบได้

4. สนับสนุนให้ชุมชนและภาคธุรกิจในพื้นที่เมืองมีการนำขยะไปแปรรูปใหม่ให้เป็นผลิตภัณฑ์ เช่น การนำขวดพลาสติกมาแปรรูปเป็นสินค้าใหม่ การใช้ขยะอินทรีย์ในการทำปุ๋ยหมัก การนำน้ำมันพืชที่ใช้แล้วมาทำสบู่

5. การสร้างชุมชนต้นแบบเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เมือง ที่มีความสนใจในการจัดการขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะ 4 ประเภทอย่างถูกต้อง

6. การส่งเสริมการใช้วัสดุที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่เมืองลดการใช้วัสดุที่ย่อยสลายยาก เช่น พลาสติก หรือบรรจุภัณฑ์ที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้ โดยส่งเสริมการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ถังผ้า แก้วน้ำที่ใช้ซ้ำ

7. การตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปที่ได้จากผลการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการเปรียบเทียบกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมในชุมชนอื่นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นอกจากชุมชนสุขศิริ เพื่อให้ทราบถึงความคล้ายคลึงกัน หรือความแตกต่างของข้อมูลที่เพิ่มขึ้น

2. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก และได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน ครอบคลุมภาพรวมของชุมชนมากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ขึ้น เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการวิเคราะห์ผล เช่น การเก็บข้อมูลจากประชากรทุกชุมชนในพื้นที่ของสำนักงานเขตดอนเมือง

เอกสารอ้างอิง

- กัญญ์ณภรณ์ วชิรหัตถพงศ์. (2560). การมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของคนในชุมชนเขตชุมชนเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณิต เรืองขจร และคณะ. (2564). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน กรณีศึกษา ชุมชนวัดท่าเกษม ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. *Journal of Modern Learning Development*, 6(5), 234-248.
- ณรงค์กร มโนจันทร์เพ็ญ. 2562, สถานการณ์ขยะโลกกับประเทศที่ผลิตขยะมากที่สุดในโลกขณะนี้. ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2568, จาก <https://thestandard.co/garbage-situation>.
- ธรรณชนก สังขัชัย. (2565). การจัดการขยะของกรุงเทพมหานครสู่เป้าหมายตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นพพล อินทรีย์ และคณะ. (2565). กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน. *Journal of Modern Learning Development*, 7(11), 480-493.
- นภนต์สันต์ ร่อนทองชัย. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย: กรณีศึกษา เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรชัย ทรัพย์ทวีสิน. (2560). กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของศูนย์รีไซเคิล ขยะชุมชนพบสุข ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สารนิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัศรา พ่วงประเสริฐ และคณะ. (2563). การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษา เทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. การศึกษาอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิกิพีเดีย. กรุงเทพมหานคร. ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2568, จาก <https://shorturl.asia/Z743z>.
- วิจิตรา ศรีชนะนนท์. (2566) รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลกุดจับ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี, การศึกษาอิสระผลงานวิชาการ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านดงบัง จังหวัดอุดรธานี.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาการและนวัตกรรมในองค์การ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วิวัฒน์ สังข์แย้ม. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานบริหารยุทธศาสตร์.(2566). กรุงเทพมหานคร. สถิติกรุงเทพมหานคร 2566, ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2568. จาก <https://webportal.bangkok.go.th/pipd/page/sub/29775/%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%9E%E0%B8%A1%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%A3-2566>.
- สุพัตรา ใจเหมาะ และคณะ. (2566, 13-14 กรกฎาคม). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3Rs หมู่ที่ 7 บ้านทับจาก ตำบลทุ่งกระบือ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง. เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 15, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- สุภาณี ศรีมงคล และพระครูพิสุทธิธรรมาภรณ์. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาอ้อ จังหวัดเลย. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ, 2(5), 17-23.
- สุภาวดี เสนาฤทธิ์. (2566). การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน: กรณีศึกษา ชุมชนเขาตาโล 2 ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์สาธิตการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สยามรัฐ. (2568). กทม.เร่งปรับแนวทางทำงาน แก่แพทย์ไม่พอ ชี้อะการแผ่เยาะกว่า 10 ล้าน ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง. ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2568, จาก <https://siamrath.co.th/n/452418>.

สัมภาษณ์ส่วนบุคคล

นักจัดการงานรักษาความสะอาดชำนาญการพิเศษ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568.

นักจัดการงานรักษาความสะอาดปฏิบัติการ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568.

ประชาชนชุมชนศิริสุข, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 30 มกราคม 2568.

ประธานชุมชนศิริสุข, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 30 มกราคม 2568.

ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตดอนเมือง, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568.

ผู้อำนวยการเขตดอนเมือง, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 24 มกราคม 2568.